

Алхімік

Автор:

Пауло Коельйо

Алхімік

Paulo Coelho

Книга, що стала легендою! Кращий твір уславленого автора! Непередбачуваний сюжет захоплює з першої хвилини!

«Реалізувати свою Персональну Легенду – головний обов'язок людини», – стверджує Пауло Коельйо. І ви зможете досягти будьчого, якщо тільки посправжньому цього захочете! Адже тоді сам Усесвіт прийде вам на допомогу... Ця книга навчить вас жити, цінуючи кожен день, радіти життю й не боятися здійснювати мрії!

Пауло Коельйо

Алхімік

Передмова до ювілейного видання

Коли 25 років тому «Алхімік» був надрукований у моїй рідній Бразилії, книжку просто не помітили. Хазяїн книжкової крамнички в глушині на північному сході країни сказав мені, що за весь перший тиждень продажів на неї знайшовся лише один покупець. А продати другий примірник роману пощастило за півроку, та й то тому ж таки книголюбу! І хто знає, коли вдасться продати третій примірник? До кінця року стало ясно, що «Алхімік» не пішов. Перший мій видавець вирішив мене позбутися. Він розірвав нашу угоду, цілком умив руки й дозволив робити з книжкою все, що мені заманеться. А мені тоді був уже 41 рік, мене сповнював відчай.

Проте ніколи я не втрачав віри у свою книжку, жодного разу не допустив сумніву, що вона буде мати успіх. Чому я так вважав? Тому, що я вклав у неї всього себе, всю свою душу. Я сам переживав те, що описав у ній. Людина вирушає в путь, мріючи про щось прекрасне, навіть чарівне, про те, щоб знайти невідомий скарб. А в кінці шляху вона раптом розуміє, що скарб завжди був при ньому. Я слідував за своєю Персональною Легендою, а моїм скарбом була здатність творити. І я палав від бажання розділити цей скарб з усім світом.

Склалося так, як писав я в «Алхіміку»: коли сильно прагнеш чогось, увесь Всесвіт готовий допомогти тобі досягти мети. Я почав стукати у двері інших видавництв. В одному з них мені відчинили, видавець повірив у мене та мою книжку і погодився дати «Алхіміку» ще один шанс завоювати Всесвіт. Нарешті його стали купувати – повільно, дослухаючись порад друзів, по одній книжечці: спочатку 3000 примірників, потім 6000, а потім і 10 000.

Трохи пізніше іноземні видавництва погодились представити її читачам в усьому світі. Але, як і в Бразилії, йшла вона нелегко, не одразу знаходила шлях до свого читача.

«Алхімік» став явищем стихійним і органічним. Його з того часу переклали вісімдесятьма мовами – мало не рекорд за кількістю перекладів.

Мене досі питають, чи знав я наперед, що «Алхімік» досягне такого великого успіху. Ні, не знав. Навіть не уявляв. Звідки мені було це знати? Коли я взявся до написання книжки, я знав тільки одне: мені хотілося вилити в неї свою душу. Я мав намір написати про власні пошуки скарбу, призначеного мені. Я старався слідувати знаменням, бо вже тоді знав: знамення є словами Бога.

Тепер, коли «Алхімік» святкує свою 25-ту річницю, він не перетворився на релікт минулого, він живе повнокровним життям. Подібно до мого серця, моєї душі, він радіє кожному новому дню, тому що в цій книжці вміщені і моя душа, і моє серце. Це я – той самий хлопчик-пастух Сантьяго, і я шукаю свій скарб, а кожен із нас – теж Сантьяго, тільки ви шукаєте свій скарб. Розповідь про одну людину – це розповідь про всіх, і пошуки, що їх веде один, веде все людство. Тому-то, на мою думку, «Алхімік» продовжує викликати відгук у читачів усього світу, які належать до різних культур, тому він зачіпає струни їхніх сердець – усіх без винятку, без жодної дискримінації.

Я регулярно перечитую «Алхіміка» і кожного разу переживаю те саме, що й уперше, коли писав книжку. Я відчуваю величезну радість, оскільки ця книжка про мене самого й одночасно про кожного з вас. Вона сповнює мене щастям, бо я ніколи не буду самотнім. Куди б я не поїхав, усюди мене добре розуміють. Люди знають, що в мене на душі, і це породжує в мені нові надії. Коли я читаю про сутички, що відбуваються у світі, – на ґрунті політичному, економічному, культурному, – я кожного разу згадую, що в нашій силі перекинути місток через будь-які суперечності. І якщо хтось із ближніх моїх не в змозі зрозуміти мою віру або мою політику, він може зрозуміти мою книжку. А якщо він осягне історію, що в ній розказана, – значить, не так уже й багато нас розмежує. Значить, я досі спроможний перекинути до нього місток. Залишається можливість помиритися одне з одним, можливість одного разу сісти за стіл і домовитись покласти край старій ворожнечі. Ось тоді він розповість мені свою історію, а я йому – свою.

Передмова

Важливо сказати про те, що «Алхімік» – книжка символічна, й вона відрізняється від книжки «Щоденник мага», яка не належить до художньої літератури.

Протягом одинадцятьох років свого життя я вивчав алхімію. Проста ідея перетворення металів на золото, або відкриття Еліксиру Тривалого Життя, була достатньою, щоб відвернути увагу будь-якого початківця від вивчення магії. Признаюся, що Еліксир Тривалого Життя спокушав мене більше: думка про те, що все має одного дня закінчитися, вселяла розпач і перешкоджала зрозуміти й відчути присутність Бога. Тому, коли я довідався про можливість здобути рідину, спроможну продовжити моє існування на багато років, я вирішив присвятити

себе тілом і душею її виготовленню.

То була доба великих соціальних перетворень – початок сімдесятих років – і ще не з'явилися серйозні публікації, які стосувалися б проблем алхімії. Я почав як один із персонажів моєї книжки витратити ту крихту грошей, які в мене були, на купівлю імпортованої літератури й годинами вивчав складну символіку тих творів. Я знайшов двох або трьох людей у Ріо-де-Жанейро, які серйозно присвятили себе вивченню Великої Науки, але вони не захотіли контактувати зі мною. Я познайомився також із багатьма іншими, які називали себе алхіміками, мали власні лабораторії й обіцяли втаємничити мене в секрети свого мистецтва за великі гроші. Сьогодні я розумію, що вони нічого не знали про те, чого обіцяли мене навчити.

Попри мою цілковиту відданість своїм дослідженням, їхні результати були нульовими. Не відбувалося нічого з того, що обіцяли підручники алхімії своєю ускладненою мовою. То були нескінченні символи драконів, левів, сонць, місяців і меркуріїв, і я завжди переживав відчуття, що перебуваю на хибному шляху, бо символічна мова містить безліч хибних варіантів. 1973 року, у розпачі від відсутності будь-якого поступу у своїх дослідженнях, я припустився найбільшій безвідповідальності. У той час я уклав контракт із Міністерством штату Мату-Гросу читати лекції з театрального мистецтва в тому штаті й вирішив скористатися послугами своїх учнів, заохотивши їх вивчати тему Смарагдової Скрижалі. Таке ставлення до своїх обов'язків у поєднанні з кількома моїми екскурсіями в заболочені простори магії закінчилося тим, що наступного року мені довелося пізнати на власній шкурі правдивість вислову: «Як працюєш, так тобі й платять».

Наступні шість років свого життя я прожив у досить скептичному ставленні до всього, що мало стосунок до містики. У цьому духовному засланні я навчився багатьох важливих речей: що ми досягаємо істини лише тоді, коли спочатку заперечуємо її у глибині своєї душі, що ми не повинні втікати від власної долі і що рука Бога є нескінченно щедрою, попри Його суворість.

1981 року я познайомився зі своїм Учителем, який вивів мене на дорогу, накреслену для мене. І поки він навчав мене своєї науки, я знову повернувся до вивчення алхімії власними зусиллями. Якось увечері, коли ми розмовляли після виснажливого уроку телепатії, я запитав у нього, чому мова алхіміків є такою туманною і такою плутаною.

– Існують три види алхіміків, – сказав мені мій Учитель. – Ті, котрі висловлюються туманно, бо не знають, про що вони кажуть; ті, котрі висловлюються туманно, бо знають, про що вони кажуть, але вони також знають, що мова алхімії спрямована до серця, а не до розуму.

– А хто належить до третього виду? – запитав я.

– Ті, котрі ніколи не чули про алхімію, але в процесі свого життя змогли відкрити Філософський Камінь.

І після тієї розмови мій Учитель – який належав до другого виду – вирішив дати мені також уроки алхімії. Я відкрив, що символічна мова, яка так мене дратувала й так збивала мене з пантелику, була єдиним засобом добутися до Душі Світу або того, що Юнг називав «колективним несвідомим». Я відкрив Персональну Легенду й Знаки Бога, тобто те, що моє інтелектуальне мислення відмовлялося визнати через його простоту. Я відкрив, що досягти Великого Творіння – це не завдання небагатьох, а завдання всіх людських створінь, що населяють поверхню Землі. І є очевидним, що навіть Велике Творіння не завжди постає перед нами у формі яйця та пляшки з рідиною і що всі ми спроможні – поза найменшим сумнівом – поринути в Душу Світу.

Тому «Алхімік» – текст символічний. На його сторінках я не тільки викладаю все, чого навчився з цього питання, а й намагаюся віддати належне великим письменникам, які змогли опанувати Універсальну Мову: Гемінгвею, Блейку, Борхесу (який також використав одну з перських історій для одного зі своїх оповідань), Мальбі Тагану, до речі, теж.

Щоб завершити цю велику передмову й проілюструвати те, що мій Учитель хотів сказати, називаючи мені алхіміків третього виду, варто згадати про історію, яку він розповів мені у своїй лабораторії.

Мати Божа, з малюком Ісусом на руках, вирішила зійти на Землю й навідати один монастир. Сповнені гордості, святі отці стали у велику чергу й кожен підійшов до Святої Діви, щоб засвідчити їй пошану. Один із них продекламував їй чудові вірші, другий показав свої ілюстрації до Біблії, третій назвав імена всіх святих. Й ось так, один за одним, ченці вшановували Матір Божу й малюка Ісуса.

Останнім у черзі стояв священик, найскромніший у монастирі, який ніколи не вивчав мудрі тексти тієї доби. Його батьками були прості люди, які працювали в старому цирку, що був поблизу монастиря, й усе, чого вони його навчили, було підкидати вгору кулі й виконувати деякі трюки жонглерства.

Коли настала його черга, інші отці хотіли припинити вшанування, бо старий жонглер не вмів сказати нічого важливого й міг завдати шкоди репутації монастиря. А тим часом у глибині серця й він відчував величезну потребу віддати якусь частину себе Ісусові та Святій Діві.

Засоромлений, відчуваючи на собі докірливий погляд братів, він дістав зі своєї сумки кілька апельсинів і став підкидати їх угору, виконуючи вправу з жонглерства, єдине, що він умів робити.

І тільки тоді малюк Ісус усміхнувся й заплескав у долоньки на руках у Богоматері. А Свята Діва простягла руки, дозволивши тому ченцеві трохи потримати малого.

Присвячується Ж. – Алхіміку, котрий пізнав таємницю Великого Творіння

О Маріє, зачата без гріха, молися за нас, що звертаємося до Тебе. Амінь.

І сталось, коли вони йшли, Він прийшов до одного села. Одна ж жінка, Марта ій на ім'я, прийняла Його в дім свій.

Була ж у неї сестра, що звалась Марія; вона сіла в ногах у Ісуса та й слухала слова Його.

А Марта великою послугою клопоталась, а спинившись, сказала: Господи, чи байдуже Тобі, що на мене саму полишила служити сестра моя? Скажи ж їй, щоб мені допомгла.

Господь же промовив у відповідь їй: Марто, Марто, турбуєшся й журишся ти про багато чого, а потрібне одне. Марія ж обрала найкращу частку, яка не відбереться від неї...

Від Луки, 10:38—42

Алхімік узяв книжку, яку хтось із караванників мав у своєму багажі. Вона була без палітурки, але він зміг прочитати ім'я її автора: Оскар Вайльд. Гортаючи її сторінки, він зустрів історію про Нарциса.

Алхімік знав легенду про Нарциса – вродливого хлопця, який мав звичай щодня милуватися своєю красою, віддзеркаленою на поверхні озера. Він був так зачарований самим собою, що одного дня впав у воду й утопився. На тому місці, де він упав, виросла квітка, яку назвали нарцисом.

Але Оскар Вайльд закінчив цю історію трохи інакше.

Автор розповів, що коли Нарцис помер, прийшли ореяди – богині лісу – й побачили, що озеро змінило форму, перетворившись на величезне дзеркало води у глечичку солоних сліз.

– Чому ти плачеш? – запитали ореяди.

– Я оплакую Нарциса, – відповіло озеро.

– О, не лякай нас, що ти оплакуєш Нарциса, – сказали ореяди. – Хоч ми завжди бігали за ним у лісі, лише ти мало можливості зблизька милуватися його красою.

– А хіба Нарцис був гарний? – запитало озеро.

– Хто міг знати про це краще, ніж ти? – здивувалися ореяди. – Адже саме на твоїх берегах він щодня нахилився.

Озеро якийсь час мовчало. Нарешті воно сказало:

– Я оплакую Нарциса, але я ніколи не помічало, що він гарний. Я оплакую Нарциса, бо щоразу, коли він нахилився над моїм берегом, я могло бачити у глибині його очей віддзеркалену там мою власну красу.

– Яка чудова історія, – сказав Алхімік.

Частина перша

Хлопця звали Сантьяго. Починало смеркатися, коли він підійшов зі своєю отарою до старої покинутої церкви. Дах із неї давно був зірваний, і величезний сикомор давно стояв на тому місці, де раніше була ризниця.

Хлопець вирішив заночувати тут. Він загнав усіх овець у зруйновані двері й потім перегородив їх кількома дошками, щоб вівці не розбіглися протягом ночі. Вовків у цій місцевості не було, але іноді вівця втікала в нього вночі, й він гаяв увесь наступний день, відшукуючи її.

Він постелив на землю свою куртку й ліг, використавши як подушку книжку, яку щойно прочитав. Перш ніж заснути, подумав про те, що пора йому почати читати грубіші книжки; вони забирали більше часу на прочитання й були зручнішими подушками для спання.

Було ще поночі, коли він прокинувся. Поглянув угору й побачив зірки, що світилися крізь напівзруйнований дах.

«Я хотів би поспати трохи довше», – подумав він.

Він бачив той самий сон, який бачив протягом усього минулого тижня, і знову прокинувся надто рано. Підібрав палицю й почав будити овець, які ще спали. Він завважив, що коли прокидався, більша частина овець також прокидалися. Так

ніби якась таємнича енергія поєднувала його життя з життям овець, які вже два роки топтали разом із ним землю в пошуках води та їжі. «Вони так звикли до мене, що знають мій розпорядок дня», – тихо проказав він. На мить замислився й дійшов висновку, що, можливо, все відбувається навпаки: можливо, це він пристосовується до розпорядку овець.

Проте деякі з них потребували більше часу, щоб прокинутися. Хлопець будив кожну палицею, називаючи її на ім'я. Він завжди вірив, що вівці спроможні зрозуміти все, що він каже. Тому іноді читав їм уривки з книжок, які справили на нього особливе враження, або говорив їм про самотність і радість, які пастух переживає в полі, або коментував останні новини, що про них він довідувався в містах, через які мав звичай проходити.

Протягом останніх двох днів він думав практично про одне й те саме: про дівчину, дочку торговця, який жив у місті, куди він мав прийти через чотири дні. Торік він був там лише один раз. Торговець володів крамницею сукна й любляв, аби овець стригли в нього перед очима, щоб уникнути обману. Один із його друзів назвав йому ту крамницю, й пастух пішов туди зі своїми вівцями.

– Я хотів би продати тут трохи вовни, – сказав він торговцеві.

Крамниця була повна, і її власник попросив пастуха зачекати до смеркання. Пастух сів на тротуар і дістав зі своїх саков книжку.

– А я й не знала, що пастухи спроможні читати книжки, – пролунав жіночий голос поруч із ним.

То була дівчина, справжня андалусійка: з довгим чорним волоссям і очима, невиразно схожими на очі стародавніх конкістадорів-маврів.

– Це не дивно, бо вівці навчають більше, ніж книжки, – відповів хлопець.

Вони розмовляли понад дві години. Вона назвала себе дочкою торговця сукном і розказала про життя в селі, де кожен день схожий на інший. Пастух розповів про поля Андалусії, про останні новини, що про них довідався в містах, через які проходив. Він був задоволений, що йому не доводилося весь час розповідати про

овець.

– Як ви навчилися читати? – запитала його дівчина.

– Як і всі інші люди, – відповів хлопець. – У школі.

– Але якщо ви вмієте читати, то чому ви лише пастух?

Хлопець вигадав якусь відмовку, щоб не відповідати на це запитання. Він був переконаний, що дівчина його ніколи не зрозуміє. Він усе розповідав про пригоди у своїх мандрах, і її маленькі чорні очі то розширювалися, то замружувалися від страху й подиву. Час минав, і хлопцеві почало хотітися, щоб цей день ніколи не закінчився, щоб батько дівчини був заклопотаний ще довго й примусив його чекати не менш як три дні. Він помітив, що переживає почуття, якого раніше ніколи не знав, йому захотілося залишитися тут жити назавжди. Із чорноволосою дівчиною дні ніколи не були б однаковими.

Але торговець нарешті прийшов і попросив, щоб він постриг чотирьох овець. Потім заплатив йому, скільки треба, й попросив навідати його і наступного року.

Тепер йому залишалися тільки чотири дні, щоб знову навідатися в це село. Він був збуджений і водночас невпевнений: можливо, дівчина його вже забула. Тут проходило чимало пастухів, які хотіли продати свою вовну.

– Немає значення, – сказав хлопець своїм вівцям. – Я також познайомлюся з іншими дівчатами в інших селах.

Але у глибині свого серця він знав, що це має значення. І що як пастухи, так і моряки, так і інші мандрівники завжди знали місто, де жила дівчина, спроможна примусити їх забути про радість вільно подорожувати світом.

Довгоочікуваний день наближався й пастух намагався гнати своїх овець у напрямку сонця. «Ім ніколи не доводиться ухвалювати рішення, – подумав він. – Можливо, тому вони завжди біля мене». Єдина потреба, яку мають вівці, – це

вода та їжа. А ще хлопець знав усі найкращі пасовища Андалусії, то вони завжди залишалися його друзями. Навіть якщо дні були всі однакові, а їхні довгі години тяглися між сходом і заходом сонця; навіть якщо вони не прочитали жодної книжки за своє коротке життя і не розуміли мову людей, які розповідали новини в селах. Вони завжди мали питну воду та їжу, і їм цього було досить. Натомість вони великодушно пропонували свою вовну, своє товариство й – вряди-годи – своє м'ясо.

«Якби сьогодні я перетворився на страховище й став убивати своїх овець одну за одною, вони зрозуміли б це тільки тоді, коли майже всю отару було б винищено, – подумав хлопець. – Бо вони довіряють мені, а тому часто забувають довіряти власним інстинктам. Лише тому, що я приводжу їх туди, де є їжа й вода».

Сантьяго подивувався власним думкам. Можливо, церква з сикомором, що виріс у неї всередині, була наповнена злими духами. Вона примусила його вдруге побачити той самий сон і навіяла йому гнів проти своїх супутниць, завжди таких йому вірних. Він випив трохи вина, яке зберіг від учорашньої вечери, й тугіше укутався у свою куртку. Він знав, що через кілька годин, коли сонце буде в zenіті, спека стане такою сильною, що він не зможе гнати овець у полі. То був час, коли вся Іспанія поринала в сон, рятуючись від літньої спеки. Спека тривала до вечора, й протягом усього цього часу він мусив тягти на собі куртку. Одначе, коли він думав, чи не позбутися цієї зайвої ваги, то завжди згадував, що вона його рятувала від ранкового холоду.

«Ми завжди повинні бути готові до сюрпризів погоди», – подумав він і відчув вдячність до важкої куртки.

Куртка мала причину для свого існування, а хлопець – для своєї праці. За два роки мандрів рівнинами Андалусії він знав напам'ять усі села й містечка цього регіону, й мандри були великим резонансом його життя. Цього разу юнак мав намір пояснити дівчині, чому простий пастух уміє читати: до шістнадцяти років він навчався в семінарії. Батьки хотіли, щоб хлопець став священником – причина для гордості простої селянської родини, яка трудилася лише для того, щоб мати воду та їжу, як і його вівці. Він вивчав латину, іспанську мову й теологію. Але з дитячих літ мріяв пізнати світ, і це було для нього набагато важливіше, ніж пізнати Бога та гріхи людей. Якось увечері, коли він навідав свою родину, то сказав батькові, що не хоче бути священником. Він хоче мандрувати.

– Люди з усього світу проходили через це село, сину, – сказав йому батько. – Вони мандрують у пошуках чогось нового, але залишаються такими, як і були. Вони готові піти на смерть, щоб досягти своїх ілюзій, але потім розуміють, що в минулому їм жилося краще, ніж тепер. Вони мають русяве волосся або темну шкіру, але більше нічим не відрізняються від жителів нашого села.

– Але я не знаю тих країв, звідки вони приходять, – заперечив хлопець.

– Ці люди, коли вони знайомляться з нашими полями й нашими жінками, кажуть, що хотіли б завжди жити тут, – провадив батько.

– Я хотів би пізнати тих жінок і ті краї, звідки вони приходять, – сказав хлопець. – Бо вони ніколи не залишаються тут.

– Ті мандрівники мають при собі торбину грошей, – не раз казав йому батько. – Щодо нас, то в нас лише пастухи мандрують.

– Тоді я стану пастухом.

Батько нічого більше не сказав. Наступного дня він дав йому торбинку з трьома іспанськими старовинними монетами.

– Одного разу я знайшов їх у полі. Мабуть, із неба впали. Купи собі отару, вирушай у світ і мандруй, доки не зрозумієш, що наш край найкращий, а наші жінки найгарніші.

І він його благословив. В очах батька хлопець також прочитав бажання пізнати світ. Бажання, яке досі жило, хоча протягом десятків років він намагався задовольнитися водою, їжею й одним і тим самим місцем для сну щонаочі.

Обрій забарвився в червоний колір, а потім із-за нього викотилося сонце. Хлопець пригадав розмову з батьком і відчув радість; він уже познайомився з багатьма замками й багатьма жінками (але жодна не могла зрівнятися з тією, яка чекала його через два дні). Він мав куртку, мав книжку, яку міг обміняти на іншу, й мав отару овець. Однак найважливішим було те, що кожного дня він реалізував

велику мрію свого життя – подорожувати. Коли він стомиться від полів Андалусії, то зможе продати своїх овець і стати моряком. Коли стомиться від моря, то познайомиться з багатьма містами, багатьма жінками, багатьма можливостями бути щасливим.

«Не можу зрозуміти тих, хто шукає Бога в семінарії», – подумав він, дивлячись на вранішнє сонце. Завжди, коли було можливо, він обирав іншу дорогу, щоб іти далі. Він ніколи раніше не бачив цієї церкви, хоч і проходив тут багато разів. Світ був великий і невичерпний, і якщо Сантьяго дозволяв, щоб вівці вели його бодай трохи, то відкривав надзвичайно цікаві речі. «На жаль, вони не усвідомлюють, що кожного дня йдуть по іншій дорозі. Вони не помічають, що луки стають іншими, що зупиняються вони теж в іншому місці – бо вони надто заклопотані пошуками їжі й води».

«Можливо, так буде з усіма нами, – подумав пастух. – Навіть зі мною, хоч я й не думаю про інших жінок, відколи познайомився з дочкою торговця сукном». Він подивився на небо – за його розрахунками, він мав шанси пообідати в Тарифі. Він міг там обміняти свою книжку на товщу, наповнити пляшку вином і підстригти бороду та волосся, підготувавшись до зустрічі з дівчиною, й він не хотів думати про ймовірність того, що раніше від нього туди навідався інший пастух із більшою кількістю овець, щоб попросити її руки.

«Саме можливість реалізувати сон робить життя цікавішим», – міркував він, знову подивившись на небо й прискоривши ходу. Він пригадав, що в Тарифі живе стара жінка, спроможна тлумачити сни. А він цієї ночі бачив сон, який повторився вдруге.

Стара ворожка провела хлопця до кімнати у глибині дому, відокремленої від зали завісою зі смуг кольорового пластику. У кімнаті був стіл, образ Святого Серця Ісусового й два стільці.

Стара сіла й попросила його, щоб він також сів. Узяла його за обидві руки й тихим голосом стала молитися.

Її молитва здавалася циганською. Молодий пастух уже не раз зустрічав на своєму шляху циган. Вони мандрували, але не мали справи з вівцями. Люди

казали: циган жити не може, щоб не одурити іншого. Казали також, що вони уклали договір із чортом і викрадали дітей, щоб ті служили рабами в їхніх таємничих таборах. Коли Сантьяго був малий, він помирав від страху, боячись, що його вкрадуть цигани, і цей давній страх повернувся, коли стара взяла його за руки.

«Але ж тут присутній образ Святого Серця Ісусового», – подумав він, намагаючись зберегти спокій. Він не хотів, щоб його руки тремтіли й щоб стара помітила його страх. Він мовчки став читати «Отче наш».

– Як цікаво, – сказала стара, не відриваючи погляду від руки хлопця.

І знову замовкла.

Хлопець занервував. Руки йому затремтіли, й стара це помітила. Він швидко прибрав руки.

– Я прийшов сюди не для того, щоб ти читала мої руки, – сказав він, уже жалкуючи, що завітав у цей дім.

На якусь мить він подумав, що ліпше буде заплатити їй і піти геть, нічого не довідавшись. Він, либонь, надав надмірного значення сну, який повторився.

– Ти прийшов довідатися про те, що означає твій сон, – відповіла йому стара. – А сни – це мова Бога. Коли Він говорить мовою світу, я можу витлумачити її. Та коли Він говорить мовою своєї душі, то тільки ти можеш Його зрозуміти. Але я хочу надати тобі пораду за будь-яких умов.

«Ще один трюк», – подумав хлопець. А проте вирішив ризикнути. Пастух завжди ризикує, остерігаючись вовків або посухи, тому професія пастуха хвилює його та збуджує.

– Я бачив один і той самий сон дві ночі поспіль, – сказав він старій. – Мені наснилося, що я на пасовищі зі своїми вівцями, коли з'являється дитина й починає гратися з ними. Я не люблю, коли хтось підходить до моїх овець, бо вони бояться незнайомих людей. Але дітям завжди вдається змішатися з тваринами так, щоб не налякати їх. Не знаю, чому так відбувається. Не знаю, як тварини

визначають вік людських створінь.

- Повернися до свого сну, - сказала стара. - У мене стоїть каструля на вогні. Крім того, у тебе мало грошей, тож я не можу віддати тобі весь мій час.

- Дитина трохи погралася з вівцями, - провадив хлопець, дещо збентежений, - а тоді зненацька вхопила мене за руки й повела до єгипетських пірамід.

Хлопець на трохи замовк, щоб з'ясувати, чи стара знає, що таке єгипетські піраміди. Але стара залишалася спокійною.

- А коли ми підійшли до єгипетських пірамід, - він промовив останні два слова повільно, щоб стара могла добре його зрозуміти, - дитина мені сказала: «Якщо ти подивишся звідси, то знайдеш прихований скарб». А коли вона вже хотіла показати мені те місце, з якого я повинен дивитися, я прокинувся. І так було двічі.

Стара мовчала протягом певного часу. Потім знову взяла хлопця за руки й почала уважно їх роздивлятися.

- Тепер я не візьму з тебе нічого, - сказала стара. - Але пообіцяй, що ти віддаси мені десяту частину свого скарбу, коли його знайдеш.

Хлопець засміявся. Від щастя. Отже, він може заощадити трохи своїх грошей завдяки сну, у якому йому пообіцяно прихований скарб! Стара, либонь, і справді циганка, а цигани - йолопи!

- Тоді витлумач мені мій сон.

- У такому разі запрягнися. Запрягнися, що ти віддаси мені десяту частину свого скарбу за те, що я тобі тепер скажу.

Хлопець запрягся. Стара попросила, щоб він повторив присягу, дивлячись на образ Святого Серця Ісусового.

- Цей сон належить до Мови Світу, - сказала вона. - Я спроможна витлумачити його, хоч це й дуже важко. Тому вважаю, я заслужила на частину твого скарбу.

Мое витлумачення таке: ти повинен добутися до єгипетських пірамід. Я ніколи про них не чула, але якщо дитина тобі їх показала, то вони існують. Там ти знайдеш скарб, який зробить тебе багатим.

Хлопець здивувався, а потім його опанувало роздратування. Він прийшов до старої ворожки не для цього. Зрештою він пригадав, що не мусить платити їй нічого.

– Бачу, я даремно втратив свій час, – сказав він.

– Я тобі сказала, що твій сон важкий для тлумачення. Прості речі є найбільш незвичайними, й лише мудреці спроможні їх бачити. А що я не належу до мудреців, то змушена опанувати інші мистецтва, такі як читання по руках.

– А як я доберуся до Єгипту?

– Я лише витлумачую сни. Я не спроможна перетворювати їх на реальність. Тому мені доводиться жити з того, що дають мені дочки.

– А якщо я не зможу дістатися до Єгипту?

– Ти мені не заплатиш. Таке станеться не вперше.

І стара не сказала більше нічого. Вона попросила хлопця піти, бо й так уже втратила з ним багато часу.

Хлопець пішов від ворожки розчарований і дав собі слово: ніколи не вірити в сни. Він згадав про те, що його чекають деякі нагальні справи: пішов до крамниці, щоб купити трохи їжі, обміняв свою книжку на книжку набагато товщу й сів на майдані на лаву, щоб посмакувати куплене молоде вино. День був гарячий, і вино, завдяки одній із нерозгаданих таємниць природи, трохи охолодило йому тіло. Вівці перебували на околиці міста у хліві одного з його нових друзів. Він знав багато людей у цих краях – і тому любив мандрувати. Люди завжди знаходять собі нових друзів, і їм не треба бачитися з ними щодня. Коли ми завжди бачимо одних і тих самих людей – а так було в семінарії, – то зрештою вони стають частиною нашого життя, а отже, полюбляють надто в нього

втручатися. Якщо люди не виправдовують наших надій, то вони починають нам набридати. Бо кожен має точне уявлення про те, як він повинен прожити своє життя.

А проте насправді ми собі не уявляємо, як ми повинні прожити власне життя. Як та жінка, що тлумачить сновидіння, але не знає, як їх перетворити на реальність.

Він вирішив зачекати, поки сонце трохи сяде, перш ніж виганяти своїх овець у поле. Через три дні він зустрінеться з дочкою торговця.

Він почав читати книжку, яку виміняв у місцевого священика. То була товста книжка, де вже на першій сторінці розповідалося про похорон. Крім того, імена персонажів були неймовірно складними. «Якщо я коли-небудь напишу книжку, – подумав хлопець, – то щоразу називатиму кожного персонажа на ім'я, щоб читачам не треба було сушити голову, як його звуть».

Коли він зумів трохи зосередитися на читанні – а читати ту книжку йому було приємно, бо в ній розповідалося про похорон на снігу, який передавав йому відчуття холоду під цим палючим сонцем, – якийсь дід підсів до нього збоку й захотів почати розмову.

– Що вони роблять? – запитав старий, показуючи на людей на майдані.

– Працюють, – сухо відповів хлопець й удав, ніби весь зосереджений на читанні.

Насправді він думав, як йому постригти овець перед дочкою торговця, аби вона побачила, що він спроможний робити цікаві речі. Він уже уявляв собі цю сцену кілька разів; і щораз дівчина була вражена, коли він пояснював їй, що овець треба стригти від заду до голови. Він ще намагався пригадати кілька цікавих історій, щоб розповісти їй, поки стригтиме овець. Більшість він прочитав у книжках, але розповідатиме їх так, ніби пережив на власному досвіді. Вона ніколи не помітить різниці, бо не вміє читати книжки.

Старий тим часом не відставав. Говорив про те, що він стомився, що його мучить спрага й попросив у хлопця бодай краплю вина. Той подав йому пляшку: можливо, випивши, старий замовкне.

Але старий хотів поговорити. Він запитав, яку книжку читає хлопець. Сантьяго хотів би відповісти йому грубістю й змінити лаву, але батько навчав його шанувати старих людей. Тому хлопець показав старому книжку з двох міркувань: по-перше, він не міг вимовити її назву. І по-друге, якщо старий не вміє читати, то сам пересяде на другу лаву, щоб не почувати себе приниженим.

– Гм-м... – сказав старий, розглядаючи книжку з усіх боків, наче якусь невідому річ. – Це книжка важлива, але надто банальна.

Хлопець був здивований. Старий не тільки вміє читати, а й уже прочитав цю книжку. І якщо вона справді банальна, як він каже, то він, Сантьяго, ще встигне обміняти її на іншу.

– У цій книжці говориться про те, про що йдеться в більшості книжок, – провадив старий. – Про неспроможність людей обирати власну долю. Вона переконує їх повірити в найбільшу брехню на світі.

– А яка найбільша брехня на світі? – запитав здивований хлопець.

– А ось яка: у певну хвилину нашого існування ми втрачаємо контроль за своїм життям і ним починає керувати доля. Такою є найбільша брехня на світі.

– Зі мною сталося не так, – сказав хлопець. – Батьки хотіли, щоб я став священиком, а я вирішив піти в пастухи.

– Так було краще, – сказав старий. – Адже ти любиш мандрувати.

«Він угадав мої думки», – подумав хлопець.

Старий тим часом гортав грубу книжку, ніби й не думав її повернути. Хлопець помітив, що він одягнений у чужоземний одяг: він здавався арабом, що не було дивним у цій місцевості. Африка лежала за кілька годин подорожі від Тарифи – треба тільки перепливати човном через вузьку протоку. Араби часто з'являлися в місті, купуючи тут усіляку всячину й по кілька разів на день бурмочучи свої чудернацькі молитви.

– Звідки ви, сеньйоре? – запитав Сантьяго.

– Із багатьох країв.

– Ніхто не може походити з багатьох країв, – сказав хлопець. – Я пастух і буваю в багатьох краях, але походжу з одного міста, яке розташоване біля великого старовинного замку. Саме там я народився.

– Тоді я можу сказати, що я народився в Салемі.

Хлопець не знав, де той Салем, але не схотів запитати, щоб не показати себе невігласом. Якийсь час він дивився на майдан. Люди снували туди й сюди та видавалися дуже заклопотаними.

– Як живеться в Салемі? – запитав Сантьяго, сподіваючись знайти якийсь слід.

– Як і завжди жилося.

Це ще не був слід. Але Сантьяго знав, що Салем не в Андалусії. Бо інакше він би його знав.

– А що ви робите в Салемі? – наполягав він.

– Що я роблю в Салемі? – старий уперше задоволено зареготав. – Тепер я цар Салема.

«Люди іноді говорять дивні речі, – подумав хлопець. – Іноді краще спілкуватися з вівцями, які мовчать і лише просять їжу та воду. А ще краще перебувати в товаристві книжок, які розповідають неймовірні історії завжди в ті години, коли люди хочуть дізнатися про них. Та от люди, розмовляючи з людьми, щось кажуть, й ми не знаємо, як продовжувати розмову».

– Мене звать Мелхиседек, – сказав старий. – Скільки в тебе овець?

– Достатньо, – відповів хлопець.

Старий хотів знати надто багато про його життя.

– Тоді маємо проблему. Я не можу допомогти тобі, якщо ти стверджуєш, що маєш достатньо овець.

Хлопця опанувало роздратування. Він не просив допомоги. Це старий попросив у нього вина, розмови та книжку.

– Поверніть мені книжку, – сказав він. – Мені треба знайти своїх овець і йти далі.

– Віддай мені десяту частину своїх овець, – сказав старий. – І я навчу тебе, як дістатися до твого захованого скарбу.

Тоді хлопець пригадав свій сон, і несподівано все стало йому зрозумілим. Стара ворожка не взяла з нього нічого, але старий – можливо, її чоловік – хоче виманити в нього значно більше грошей за непотрібну інформацію. Старий, либонь, також циган.

Проте перш ніж Сантьяго встиг щось сказати, його сусід по лаві нахилився, підняв патичок й почав щось креслити на піску біля своїх ніг. Коли він нахилився, щось сліпуче зблиснуло на його грудях із такою яскравістю, яка майже засліпила пастуха. Проте зі швидкістю, не властивою для його віку, він затулив груди плащем. Очі хлопця призвичаїлись, і він побачив, що там малював старий.

На піску головного майдану маленького міста він прочитав ім'я свого батька й своєї матері. Прочитав історію свого життя від початку й до цієї хвилини, розваги дитинства, холодні ночі в семінарії. Прочитав ім'я дочки торговця, якого він не знав. Прочитав про речі, що про них він нікому не розповідав, як, наприклад, про той день, коли украв у батька рушницю, щоб полювати на оленів, або про свій перший і єдиний сексуальний досвід.

– Я цар Салема, – сказав йому старий.

– Чому цар розмовляє з пастухом? – запитав хлопець, присоромлений і захоплений.

– Існує кілька причин. Але найважливіша з них та, що ти спроможний втілити в життя свою Персональну Легенду.

Хлопець не знав, що таке Персональна Легенда.

– Це те, що ти завжди хочеш робити. Усі люди на початку юності знають, що таке їхня Персональна Легенда. Тоді їм усе ясно, усе до снаги, і вони не бояться мріяти й бажати всього того, чого вони хотіли б домогтися в житті. Але минає час і таємничі сили починають їм доводити, що неможливо реалізувати Персональну Легенду.

Те, що говорив старий, мало небагато сенсу для хлопця. Але він хотів знати, що таке «таємничі сили»; дочка торговця слухатиме про це з роззявленим ротом.

– Це сили, які здаються руйнівними, але насправді вони навчають тебе, як реалізувати твою Персональну Легенду. Вони готують твій дух і твою волю, бо існує велика істина на цій планеті: хоч би ким би ти був і хоч би що робив, та коли ти чогось дуже хочеш, то це твоє бажання народилося в Душі Всесвіту. Це твоя місія на Землі.

– Навіть якщо це лише бажання мандрувати? Або одружитися з дочкою торговця тканинами?

– Або знайти свій скарб. Душа Світу годується щастям людей. Або нещастям, заздрістю, ревнощами. Реалізувати свою Персональну Легенду – головний обов'язок людини. Усе в ньому. І коли ти чогось дуже хочеш, весь Усесвіт допомагатиме тобі реалізувати своє бажання.

Протягом якогось часу вони сиділи мовчки, дивлячись на майдан і на людей. Першим заговорив старий:

– Чому ти доглядаєш овець?

- Бо мені подобається мандрувати.

Він показав на продавця смаженої кукурудзи з червоним візком, що стояв у кутку майдану.

- Отой продавець смаженої кукурудзи також завжди мріяв мандрувати, коли був малим хлопцем. Але визнав за краще купити собі візок із попкорном і протягом років складати гроші. Він постаріє й помандрує до Африки, де проживе місяць. Він ніколи не розумів, що люди спроможні робити те, про що вони мріють.

- Він мав би стати пастухом, - уголос подумав хлопець.

- Він про це думав, - сказав старий. - Але торговці смаженою кукурудзою живуть краще, ніж пастухи. Торговці смаженою кукурудзою мають дім, а пастухи сплять просто неба. Батьки воліють віддавати заміж своїх дочок за торговців смаженою кукурудзою, а не за пастухів.

Хлопець відчув, як йому кольнуло в серці, коли подумав про дочку торговця сукном. У її місті мусив бути продавець смаженої кукурудзи.

- Але те, що люди думають про торговців смаженою кукурудзою і про пастухів, для них є важливішим, аніж їхня Персональна Легенда.

Старий перегорнув сторінку книжки й поринув у читання. Хлопець трохи зачекав і урвав його в той самий спосіб, у який старий урвав його:

- Чому ви розмовляєте на ці теми зі мною?

- Бо ти намагався прожити свою Персональну Легенду. Але вже готовий відмовитися від неї.

- І ви приходите в такі хвилини?

- Не завжди в такій подібі, але приходжу неодмінно. Іноді я постаю як добрий вихід, як добра ідея. Іноді підказую, як вийти з тяжкої ситуації. Але люди зазвичай не помічають мене.

Старий розповів, що на минулому тижні мусив з'явитися до одного шукача скарбів у формі каменю. Той шукач скарбів від усього відмовився задля пошуку смарагдів. Протягом п'ятих років він працював у річці й переглянув 999 999 каменів у пошуках смарагду. У цю хвилину шукач скарбів відмовився від своїх зусиль, адже йому бракувало лише одного каменю – лише ОДНОГО КАМЕНЮ, – щоб знайти свій смарагд. А оскільки він був чоловіком, який уперто йшов до своєї Персональної Легенди, то старий Мелхиседек вирішив утрутитися. Він перетворився на камінь, що підкотився до ніг шукача скарбів. Той, сповнений гніву та розчарування після п'ятих років марних пошуків, побурив цей камінь якнайдалі. Але він кинув його з такою силою, що камінь ударився в інший камінь, і той розколовся, показавши найгарніший смарагд у світі.

– Люди надто рано усвідомлюють сенс свого буття, – сказав старий із певною гіркотою в очах. – Можливо, саме тому вони так рано відмовляються від нього. Але таким є світ.

Тоді хлопець пригадав, що розмова почалася з прихованого скарбу.

– Скарби підіймаються на поверхню землі потоками й приховуються тими самими водами, – сказав старий. – Якщо ти хочеш довідатися про свій скарб, то мусиш віддати мені десяту частину своїх овець.

– А чому не десяту частину скарбу?

– Якщо ти пообіцяєш мені те, чого в тебе ще нема, то ти втратиш охоту шукати його.

Хлопець тоді згадав, що він пообіцяв десяту частину свого скарбу циганці.

– Цигани є експертами, – зітхнув старий. – Але хай там як, а ти повинен навчитися, що все в житті має свою ціну. І саме цього намагаються навчити людей Воїни Світла.

Старий повернув хлопцеві книжку.

– Завтра, о цій самій годині, ти віддаси мені десяту частину своїх овець. І я тебе навчу, де тобі треба шукати свій прихований скарб. Добраніч.

І він зник за рогом вулиці, що перетинала майдан.

Хлопець спробував читати книжку, але не зміг зосередитися. Він був схвильований і напружений, бо знав, що старий сказав йому правду. Він підійшов до торговця смаженою кукурудзою, купив пакетик попкорну, поки думав, повинен він чи не повинен сказати йому те, що сказав про нього старий. «Іноді краще все залишити таким, яким воно є», – подумав хлопець і заспокоївся. Якби він щось сказав торговцеві смаженою кукурудзою, той би протягом трьох днів думав, чи не покинути йому все, але він надто звик до свого візка.

Сантьяго міг визволити торговця смаженою кукурудзою від таких страждань. Він пішов через місто, не обираючи собі певного напрямку й прийшов у порт. Там стояла невеличка будка з віконечком, у якому люди купували квитки. Єгипет був в Африці.

– Вам чогось треба? – запитав суб'єкт у віконечку.

– Можливо, я прийду завтра, – сказав хлопець, відходячи геть.

Якщо він продасть лише одну вівцю, то зможе перепливати на протилежний берег протоки. Ця думка його налякала.

– Ще один мрійник, – сказав суб'єкт у віконечку своєму помічникові, коли хлопець пішов геть. – Але він не має грошей, щоб вирушити в мандри.

Стоячи перед віконечком, хлопець згадав про своїх овець і відчув, що боїться повертатися до них. Протягом двох років він вивчав мистецтво пастушої справи: навчився стригти овець, доглядати овець вагітних, захищати їх від вовків. Він тепер знав усі поля та пасовища Андалусії. Знав справедливу ціну, за яку міг купити й продати кожну зі своїх овець.

Він вирішив повернутися у хлів свого друга найдовшою дорогою. Це місто також мало свій замок, і він вирішив піднятися кам'янистим пагорбом і посидіти на одному з його мурів. З тієї висоти він міг бачити Африку. Одного разу хтось розповів йому, що саме звідти приходили маври, які на сотні років завоювали

майже всю Іспанію. Сантьяго ненавидів маврів. Саме вони привели сюди циган.

Звідти він міг бачити і майже все місто разом із майданом, де він розмовляв зі старим Мелхиседеком.

«Хай буде проклята та година, коли я зустрів цього старого», – подумав він. Він прийшов у це село лише для того, щоб поговорити з жінкою, яка тлумачила сни. Ані жінка, ані старий не надавали найменшого значення тому, що він пастух. Вони були особами самотніми, які більше не вірили в життя й не розуміли, що пастухи, зрештою, прив'язуються до своїх овець. Він знав усі подробиці про кожну з них. Знав, яка накульгувала, яка мала народити через два місяці і які були найледачіші. Знав також, як їх стригти і як різати. Якщо він вирішить їх покинути, вони страждатимуть.

Повіяв вітер. Він знав цей вітер: люди називали його «левант». Разом із ним колись сюди вторглися орди невірних. Поки він не побував у Тарифі, він ніколи не думав про те, що Африка так близько. У цьому була велика небезпека: маври могли вторгнутися знову.

Левант посилювався. «Я перебуваю між вівцями і скарбом», – подумав хлопець. Він мусив зробити вибір між тим, до чого давно звик, і тим, чого йому хотілося. Він згадав про дочку торговця сукном, але вона не була такою важливою, як вівці, бо не залежала від нього. Можливо, вона навіть про нього не згадувала. Він не сумнівався, що не з'явиться він через два дні, дівчина цього й не помітить: для неї всі дні однакові, а всі дні однакові тому, що люди перестають помічати приемні події, які відбуваються в їхньому житті завжди, поки сонце перетинає небесне склепіння.

«Я покинув батька, матір і замок свого містечка. Мої батьки звикли до нашої розлуки, і я до неї звик. Вівці також звикнуть до моєї відсутності», – подумав хлопець.

Згори він подивився на майдан. Торговець смаженою кукурудзою і досі продавав свій попкорн. Молоде подружжя сиділо на лаві, де він розмовляв зі старим, вони злилися в тривалому поцілунку.

«Торговець смаженою кукурудзою...» – сказав він сам до себе й не закінчив фрази. Бо левант повіяв сильніше, й він відчув його на своєму обличчі. Цей вітер,

звичайно, приносив маврів, але він також приносив запах пустелі й запах жінок із запнутими вуаллю обличчями. Він приносив запах поту й будив мрії чоловіків, які одного дня вирушали на пошуки невідомого, золота, пригод – і пірамід. Хлопець позаздрив свободі вітру й подумав, що може стати таким, як він. Ніщо йому не перешкоджало, крім нього самого. Вівці, дочка торговця сукном, поля Андалусії були лише кроками до його Персональної Легенди.

Наступного дня хлопець зустрівся з учорашнім старим. Він привів із собою шістьох овець.

– Я здивований, – сказав він. – Мій друг відразу купив усіх моїх овець. Сказав, що все життя мріяв бути пастухом, і це добрий сигнал.

– Так відбувається завжди, – відповів йому старий Мелхиседек. – Ми це називаємо Сприятливим Початком. Якби ти вперше сів грати в карти, то майже напевне виграв би. Така Доля Початківця.

– Але чому?

– Бо життя хоче, щоб ти прожив свою Персональну Легенду.

Він оглянув своїх шістьох овець і виявив, що одна кульгає. Сантьяго пояснив йому, що це не має ваги, бо вона найрозумніша й дає багато вовни.

– Де мені шукати скарб? – запитав він.

– Твій скарб у Єгипті, поблизу пірамід.

Хлопця опанував страх. Стара сказала йому те саме, але жодної плати не взяла.

– Щоб дістатися до нього, ти муситимеш іти за знаками. Бог накреслив у світі дорогу, якою повинна йти кожна людина. Отже, ти муситимеш читати те, що він накреслив для тебе.

Перш ніж хлопець устиг йому щось сказати, між ним і старим почав літати метелик. Сантьяго згадав свого діда; коли він був малим хлопцем, дід сказав йому, що метелики – знак доброї долі. Як і цвіркуни, ящірки та стебла конюшини з чотирма листочками.

– Саме так, – сказав старий Мелхиседек, який умів читати його думки. – Твій дід навчив тебе правильно. Це і є знаки.

Після цього старий відгорнув плащ, який затуляв йому груди. Хлопець був вражений побаченим і згадав про той блиск, який помітив учора. Старий мав на собі масивний нагрудник із золота, покритий дорогоцінними каменями.

Він і справді був цар. Мусив так ховати своє вбрання, щоб не стати жертвою грабіжників.

– Візьми, – сказав старий, знявши зі свого золотого нагрудника один білий і один чорний каміні. – Вони називаються Урім і Тумім. Чорний камінь хоче сказати «так», а білий – «ні». Коли ти не зможеш бачити знаки, вони стануть тобі у пригоді. Запитуй їх, і вони дадуть тобі відповідь. Але намагайся ухвалювати свої рішення сам. Твій скарб захований біля пірамід, і ти вже про це знаєш, бо віддав мені шістьох овець, щоб я допоміг тобі зробити перший крок.

Хлопець заховав камінці у свої сакви. Далі він сам вирішуватиме, куди йому йти.

– Не забувай, що все на світі одне ціле. Не забувай мову знаків. А передусім не забувай, що ти мусиш пройти дорогу своєї Персональної Легенди до кінця. А тепер дозволь мені розповісти тобі коротеньку історію.

Один купець послав свого сина, щоб він навчився Таємниці Щастя від одного з наймудріших людей. Хлопець ішов протягом сорока днів через пустелю, поки добувся до гарного замку на вершині гори. Там жив Мудрець, якого розшукував хлопець.

Проте зустріч зі святим чоловіком була не такою, як сподівався наш герой. Він увійшов до зали й побачив там бурхливу діяльність: купці заходили й виходили, люди розмовляли по кутках, невеличкий оркестр награвав чудові мелодії, і тут-таки стояв багатий стіл із найсмачнішими стравами того краю. Мудрець розмовляв з усіма, й хлопець мусив чекати дві години, поки надійшла його черга.

Мудрець уважно вислухав, чому прийшов до нього хлопець, але сказав йому, що в ці хвилини він не має часу пояснювати йому Таємницю Щастя. Він запропонував хлопцеві прогулятися його палацем й повернутися через дві години.

– А тим часом я попрошу в тебе однієї послуги, – завершив свої настанови Мудрець, передавши хлопцеві ложку з чаєм, на який він капнув дві краплі олії. – Поки ти ходитимеш, тримай у руках цю ложку й не дозволяй олії зісковзнути.

Хлопець підіймався і спускався сходами палацу, не відриваючи погляду від ложки. Через дві години він повернувся до Мудреця.

– То чи бачив ти, – запитав у нього Мудрець, – перські килими, які висять у моїх ідальні? Чи бачив сад, який майстер садівництва створював протягом десятих років? Чи роздивився чудові пергаменти в моїй бібліотеці?

Засоромлений хлопець зізнався, що не бачив нічого. Його єдиною турботою було – не розлити краплі олії, які доручив йому пронести в палаці Мудрець.

– Тоді повертайся назад й ознайомся з чудесами мого світу, – сказав Мудрець. – Ти не можеш довіряти чоловікові, якщо не знаєш, у якій оселі він живе.

Трохи заспокоївшись, хлопець узяв ложку і став знову прогулюватися палацом, вряди-годи роздивляючись ті твори мистецтва, які висіли під дахом та на стінах. Побачив сади й гори навколо палацу, неперевершені квіти, вишуканість, із якою був розташований на своєму місці кожен витвір мистецтва. Повернувшись до Мудреця, він з усіма подробицями розповів йому про все, що бачив.

– Але де ті дві краплі олії, які я тобі довірив? – запитав Мудрець.

Подивившись на ложку, хлопець побачив, що їх розлив.

– Тож це єдина порада, яку я тобі можу дати, – сказав Мудрець із мудреців. – Таємниця Щастя полягає в тому, щоб милуватися всіма чудесами світу й ніколи не забувати про дві краплі олії у своїй ложці.

Хлопець нічого не відповів. Він зрозумів історію старого царя. Пастух любить мандрувати, але ніколи не забуває про своїх овець.

Старий Мелхиседек подивився на хлопця й двома простягненими руками зробив якісь дивні жести на його голові. Потім забрав овець і пішов своєю дорогою.

Над невеличким містом Тарифа є старий форт, збудований маврами, і хто сидить на його мурах, може споглядати майдан, торговця смаженою кукурудзою і клапоть Африки. Мелхиседек, цар Салема, сидів того вечора на мурах форту й відчував на своєму обличчі вітер левант. Вівці дригали ногами поруч нього, боячись нового хазяїна і збуджені стількома перемінами. Вони хотіли лише їжі та води.

Мелхиседек дивився на маленький корабель, який щойно відійшов від порту. Він ніколи не побачиться з хлопцем, як ніколи не бачився більше з Авраамом, після того як забрав десятину його овець. Але такою була його робота.

Боги не повинні мати бажання, бо вони не мають Персональної Легенди. Проте цар Салема щиро вболівав за те, щоб хлопець домігся успіху.

«Шкода, що він незабаром забуде мое ім'я, – подумав він. – Він мав би повторювати його не раз. Тож коли йому доводилося б говорити про мене, він казав би, що я Мелхиседек, цар Салема».

Потім він подивився в небо, трохи каючись.

– Я знаю, що це марнославство з марнославств, як Ти сказав, Господи. Але старий цар має право іноді пишатися самим собою.

«Яка вона дивна, Африка», – подумав Сантьяго.

Він сидів у чомусь подібному до бару, такому самому, як і всі інші бари, що їх він зустрічав на вузьких вуличках міста. Кілька осіб курили величезну люльку, яка переходила з рота в рот. За кілька годин він побачив чоловіків, які трималися за

руки, жінок із затуленими обличчями і священнослужителя, котрий підіймався на високу вежу й співав, тоді як усі навколо нього ставали навколішки і стукалися головами об землю.

«Звичаї невірних», – казав він собі. Коли він був малим, то завжди бачив у церкві свого села образ святого Якова на білому коні, з оголеним мечем, і постаті, схожі на ці, що його тепер оточували, під копитами коня. Хлопець почував себе погано й жахливо самотнім, бо невірні мали зловісний погляд.

Крім усього, через поспіх від'їзду він забув про одну істотну річ, про ту єдину, яка могла надовго перешкодити йому дістався до свого скарбу: у цій країні всі розмовляли арабською мовою.

Хазяїн бару підійшов до нього, й хлопець показав на напій, який подали на сусідній стіл. Він виявився гірким чаєм. Хлопець волів би випити вина.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/koel-yo_paulo/alh-m-k

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)